

SAVONIA
AMMATTIKORKEAKOULU

Tekniikka

Palopäällystön koulutusohjelma

OPINNÄYTETYÖ

SOPIMUSPALOKUNTIEN LAKISÄÄTEISTEN KURSSIEN KOULUTTAJATILANNE JA
TULEVAISUUS

Terence Sam

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU - TEKNIikka, KUOPIO		
Koulutusohjelma Palopäällystön koulutusohjelma		
Tekijä Terence Sam		
Työn nimi Sopimuspalokuntien lakisääteisten kurssien kouluttajatilanne ja tulevaisuus		
Työn laji	Päiväys	Sivumäärä
Opinnäytetyö	4.4.2019	36+2
Työn valvoja	Yrityksen yhdyshenkilö	
yliopettaja Matti Hurula	erityisasiantuntija Jouni Pousi	
Yritys Sisäministeriö, Pelastustoimen uudistushanke, Sopimuspalokuntatoiminnan edistäminen työryhmä		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Suomen pelastustoimen sopimushenkilöstön kouluttajatilanne ja sen kehitysnäkymät sekä hakea hyviä käytänteitä vapaaehtoisesta maanpuolustuskoulutuksesta. Työ tehdään sopimuspalokuntatoiminnan edistämisen työryhmälle ja sitä on hyödynnetty sopimushenkilöstön koulutus uudistuksessa.</p> <p>Sopimushenkilöstön kouluttajatilanne selvitettiin kyselyllä, joka osoitettiin kaikille Suomen pelastuslaitoksista. Kyselytutkimus antoi kattavan vastauksen kouluttajien määrästä, tarpeesta sekä koulutustaustasta. Samalla kyselyllä selvitettiin myös pelastusalan mielipide uudistuvan kurssinjohtajakoulutuksen toteuttamistavasta ja vaatimuksista.</p> <p>Tulevaisuuden näkymiä tutkittiin käymällä läpi viime vuosien erilaisia pelastustoimen kehittämishankkeita ja niiden johtopäätöksiä sekä vaikutuksia sopimushenkilöstön kouluttajiin ja kouluttajakoulutukseen. Suurimmat ja merkittävimmät linjaukset ovat tulleet Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittämishankkeen johtopäätöksistä ja ehdotuksista.</p> <p>Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ja sopimushenkilöstön koulutuksen kouluttajakoulutuksen ja kouluttajille asetettujen vaatimusten ja toimintatapojen vertailu tehtiin tarkoituksena kerätä heidän koulustoitinnassansa olevia hyviä käytänteitä. Vertailu nosti esiin monia mielenkiintoisia asioita pohdittaviksi.</p>		
Avainsanat sopimuspalokunta, sopimushenkilöstö, koulutus, pelastustoimi, maanpuolustus		
Luottamuksellisuus julkinen		

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES		
Degree Program Fire Officer (Engineer)		
Author Terence Sam		
Title of Project The situation and future of the instructors of the statutory courses for contract fire brigades		
Type of Project	Date	Pages
Final Project	4.4.2019	36+2
Academic Supervisor	Company Supervisor	
Mr Matti Hurula, Senior Lecturer	Mr Jouni Pousi, Senior Specialist	
Company The Ministry of The Interior, Rescue service development project, contract fire brigades promotion workgroup		
Abstract <p>The aim of this thesis was to study how many instructors is keeping courses and what the circumstances in the field of work to volunteer instructors is. Also, I perform an benchmarking comparing the education system between volunteer fire fighters and volunteers in the volunteer national defense.</p> <p>The thesis was started last year in autumn. The work began by seeking knowledge from the library, interviewing persons by using Webropol, benchmarking the two organizations and finalizing the thesis, after gathering all the information.</p> <p>Conclusions after researching the questions of the study are that, the situation regarding how many instructors are available for courses is at a good level, and the circumstances in the field of work are working also fine. The benchmarking study revealed many notable matters regarding the education system for instructors and revealed a need for continuing education in technics. The future in this matter looks bright. The Emergency Services College has taken over the leading and supervising the education of volunteer fire fighters and the instructors. The thesis purpose was to research the situation in the field and it fulfill its purpose.</p>		
Keywords volunteer fire fighter, contract fire fighter, instructor, courses for volunteer firefighters		
Confidentiality public		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	SOPIMUSPALOKUNTIEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ	7
2.1	Entinen koulutusjärjestelmä	7
2.2	Kouluttajakoulutus	8
2.3	Koulutuksen järjestäjät	9
3	KOULUTTAJAKOULUTUKSEN TULEVAISUUS	10
3.1	Pelastustoimen kehittämishanke	10
3.2	Pelastustoimen sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittämishanke	11
3.3	Esityksien perustelut	12
3.4	Työryhmän esitys sopimushenkilöstön koulutuksesta	13
3.5	Työryhmän esityksien vaatimat säädösmuutokset	14
3.6	Pelastustoimen sopimushenkilöstökoulutuksen nykytilanne	15
3.7	Pelastusalan koulutuksen kehittämishanke	15
4	VAPAAEHTOINEN MAANPUOLUSTUSKOULUTUS VERRATTUNA SOPIMUSPALOKUNTAKOULUTUKSEEN	17
4.1	Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus	17
4.2	Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutustoiminta	17
4.3	Kouluttajavaatimukset MPK:ssa	18
4.4	Vertailu yhtenäisyyksistä	19
4.5	Vertailu eroavaisuuksista	20

5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	23
5.1	Tutkimusmenetelmät	23
5.2	Kyselytutkimuksen tekeminen pelastuslaitoksille	23
5.3	Kyselytutkimuksen tulokset	24
6	TULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTI	32
6.1	Sopimuspalokuntien lakisääteisten kurssien kouluttajatilanne	32
6.2	Kouluttajakoulutuksen kehitysnäkymät	32
6.3	Maanpuolustuskoulutuksen ja sopimuspalokuntakoulutuksen vertailun tulokset	34
7	POHDINTA	35
7.1	Tutkimustulosten hyödyntäminen	35
7.2	Työn tavoitteiden saavuttaminen	35
7.3	Oppimiskokemukset	36
	LÄHTEET	37

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on pelastustoimen sopimuspalokuntalaisten kouluttajakoulutus. Työ tehdään sopimuspalokuntatoiminnan edistämisen työryhmälle ja sitä hyödynnetään sopimushenkilöstön koulutus uudistuksessa. Aihe rajattiin koskemaan ainoastaan kouluttajiin ja heidän koulutukseensa liittyviä kysymyksiä ja tulevaisuuden näkymiä sekä vertailemaan sopimuspalokuntien ja vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kouluttajatoimintaa ja sen ohjeita sekä vaatimuksia.

Sopimuspalokunnat ovat Suomessa olennainen osa pelastustoimen päivittäistä valmiutta. Tämä asettaa sopimuspalokuntien toiminnalle monia vaatimuksia, joista yksi tärkeimmistä on sopimushenkilöstön koulutus. Sopimushenkilöstön koulutus on vuosien varrella kehittynyt asteittain. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK on ollut ennen keskeisessä roolissa koordinoimassa sopimuspalokuntien kouluttajia. Vaatimukset ovat nousseet vuosien aikana, mikä käynnisti keskustelun pelastusalan sopimushenkilöstön osaamisvaatimuksista. Keskustelun takia sisäministeriö teetti selvityksen pelastustoimen sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmästä. Tämän selvityksen johdosta perustettiin kehittämistyöryhmä, jonka loppuraportin perusteella sopimuspalokuntakoulutusta ja sen kouluttajakoulutusta kehitetään. Tässä opinnäytetyössä selvitetään tähän kehitystyöhön liittyen kouluttajien määrää ja osaamistasoa koko Suomessa.

Sopimuspalokuntakoulutuksen kurssinjohtajat ja kouluttajat ovat olleet pääsääntöisesti pelastusalan ammattilaisia. Sopimushenkilöstön koulutuksen kehittämisen yhteydessä kehittyi myös kouluttajakoulutus. Useat yhtäaikaiset kehittämishankkeet ovat tuomassa ja tuoneet muutoksia kouluttajien toimintaan. Tässä opinnäytetyössä kerätään yhteen eri hankkeiden vaikutukset kouluttajakoulutuksen tulevaisuuteen ja kysytään myös mielipidettä kouluttajakoulutuksen uudistukseen. Tässä opinnäytetyössä selvitetään myös vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen toimintaa ja tehdään vertailua sopimuspalokuntakoulutuksen kanssa. Vertailussa yritetään löytää sellaisia hyviä käytänteitä maanpuolustuskoulutuksen puolelta, joita voi käyttää lähtökohtina sopimuspalokuntakoulutuksen kehittämisessä.

2 SOPIMUSPALOKUNTIEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

2.1 Entinen koulutusjärjestelmä

Sopimuspalokuntien koulutusjärjestelmä oli Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) ylläpitämä. Se oli laatinut opetussuunnitelman sisäministeriön, Pelastusopiston, kurssinjohtajien ja palokuntien kanssa. Opetussuunnitelma oli hyväksytty SPEK:n koulutustoimikunnassa ja hallituksessa, ja sen oli vahvistanut käyttöön Pelastusopisto 10.12.2013. Entisen koulutusjärjestelmän palokuntalaisten kurssit jaettiin miehistön perus- ja täydennyskoulutukseen, alipäällystön ja muun päällystön perus- ja täydennyskoulutukseen ja sopimuspalokunnan päällikön peruskoulutukseen. (Pelastustoimintaan osallistuvan vapaaehtois- ja sopimushenkilöstön opetussuunnitelma 2013.)

Miehistön peruskoulutus muodostui useista eri kursseista. Miehistön jäsenen oli ennen sammutustyökurssille osallistumista perehdytettävä omalla paloasemallaan. Tämän jälkeen henkilö sai hakeutua sammutustyökurssille. Sammutustyökurssi oli pelastustoimes-ta annetun asetuksen 407/2011 7 § mukainen kurssi. Suoritettuaan kurssin henkilö sai osallistua pelastustehtäviin. Seuraavana jatkokoulutuksena oli savusukelluskurssi. Savusukelluskurssi vaaditaan savusukellusta tekevältä henkilöltä. Kurssi ei oikeuttanut toimimaan savusukeltajana, vaan henkilö oli erikseen nimettävä ja hänen oli tehtävä pelastussukellusohjeen mukaiset harjoitteet ja testit. Muita peruskursseja miehistölle olivat pelastustyökurssi, öljyvahinkojen torjuntakurssi, vaarallisten aineiden kurssi, pintapelastuskurssi, palokuntien ensivastekurssi ja palokuntien turvallisuusviestintäkurssi. (Pelastustoimintaan osallistuvan vapaaehtois- ja sopimushenkilöstön opetussuunnitelma 2013.)

Alipäällystön peruskoulutus muodostui yksikönjohtajakurssista. Kurssille pääsyn edellytyksenä oli sammutustyö-, ensiapu- ja pelastustyökurssien hyväksytty suorittaminen. Näiden kurssien lisäksi henkilön oli oltava suoritettuna jokin muista peruskursseista, esimerkiksi savusukellus-, ensivaste- tai pintapelastuskurssi. Sammutus- ja pelastustoimintaan osallistuvan alipäällystön oli suoritettava yksikönjohtajakurssi tai pelastustoimen ammatillisen tutkinnon pelastustoimesta annetun asetuksen 407/2011 7 § mukaan. Alipäällystön täydennyskoulutuksessa oli kolme kurssia: Palokunnan toiminta

poikkeusoloissa, Toimi oikein paloilmoittimella ja Yksikönjohtajan täydennyskurssi. (Pelastustoimintaan osallistuvan vapaaehtois- ja sopimushenkilöstön opetussuunnitelma 2013.)

Sammutus- ja pelastustoimintaan osallistuvan päällystön oli suoritettava yksikönjohtajakurssi tai pelastustoimen ammatillinen tutkinto (Asetus pelastustoimesta 407/2011). Palokunnan päällikkönä toimivan on suoritettava pelastuslain 379/2011 55 §:ssä tarkoitettussa oppilaitoksessa vähintään sopimuspalokunnan päällikkökurssin tai sivutoimisen teollisuuspalopäällikön peruskurssin taikka hänen on oltava suorittanut alipäällystön tai päällystön ammatillisen tutkinnon pelastuslain 379/2011 55 §:ssä tarkoitettussa oppilaitoksessa. (Pelastustoimintaan osallistuvan vapaaehtois- ja sopimushenkilöstön opetussuunnitelma 2013.)

Edellä mainitut sopimuspalokuntalaisten koulutusvaatimukset perustuivat pelastuslakiin (379/2011), työturvallisuuslakiin (738/2002) sekä asetukseen pelastustoimesta (407/2011). Asetuksessa pelastustoimesta 407/2011 7 §, Pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön ja sopimuspalokunnan henkilöstön kelpoisuus, on nimetty kursseja ja näitä kutsutaan lakisääteiksi kursseiksi. Nimettyjä kursseja ovat olleet sammutustyö-, savusukellus-, yksikönjohtaja- ja päällikkökurssit.

2.2 Kouluttajakoulutus

Kurssinjohtajana saattoi toimia, jos henkilö oli osallistunut SPEK:n järjestämälle kurssinjohtajien opintopäiville ja hänellä oli voimassa oleva oikeus toimia kurssinjohtajana. Kurssinjohtajan olivat nimenneet tehtävänsä pelastuslaitos sekä koulutuksen järjestäjä. Kurssinjohtajat olivat sopimuksella sitoutuneet noudattamaan SPEK:n laatimaa opetussuunnitelmaa ja ohjetta koulutuksen järjestämisestä. Pohjakoulutusvaatimuksena kurssinjohtajilta vaadittiin yleensä alipäällystötutkinto tai sitä vastaava aiempi pätevyys, josta poikettiin vain tietyiltä peruskursseilta. Lisäksi vaadittiin, että kurssinjohtajalla oli aiheen ammatillinen osaaminen riittävällä tasolla. Kurssinjohtajilta edellytettiin pohjakoulutuksen lisäksi koulutuksen järjestäjän tai tilaajan antamaan perehdytystä koulutustehtäviin. Kurssien kouluttajilla riitti aihealueen hallitseminen ja kurssinjohtajan antama perehdytys. (Ohje koulutuksen järjestämisestä 2016.)

2.3 Koulutuksen järjestäjät

Koulutuksen järjestäjiä olivat alueelliset pelastusliitot, alueelliset pelastuslaitokset tai muut yhteisöt, joiden nimissä sopimuspalokuntalaisten koulutus järjestettiin. Koulutuksia olivat voineet järjestää SPEK:n hyväksymät koulutuksen järjestäjät. Hyväksymiskriteerejä olivat riittävä toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset sekä toiminnan kattava vastuuvakuutus. Koulutuksen järjestäjä vastasi kurssinjohtajan toiminnasta sekä vakuutusturvasta, mahdollisesta palkkioiden maksusta sekä tilojen ja kaluston käytöstä aiheutuvista kuluista. Tilat ja kalusto saatiin monesti käyttöön veloituksetta pelastuslaitokselta. Lisäksi järjestäjän tuli laatia kurssinjohtajan kanssa sopimus, jossa sovittiin, että koulutus vastasi voimassa olevaa opetussuunnitelmaa ja pelastuslaitoksen koulutusohjetta. Jos koulutus oli tilattu koulutuksen järjestäjältä, voitiin tehtävistä ja vastuista neuvotella. (Ohje koulutuksen järjestämisestä 2016.)

3 KOULUTTAJAKOULUTUKSEN TULEVAISUUS

3.1 Pelastustoimen kehittämishanke

Pelastustoimen kehittämishankeen asettamispäätöksen antoi 15.12.2015 sisäministeriö. Hankkeen toimikaudeksi oli merkitty 15.12.2015 - 31.12.2018. Hanke käynnistettiin osana sote- ja maakuntauudistusta. Kehittämistavoitteita hankkeelle asetettiin kolme. Ensimmäinen tavoite oli vahvistaa ja parantaa valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinoitua valtakunnallisten pelastusviranomaisten toimesta. Toinen tavoite oli selkeyttää johtamistoimintaa laaja-alaisissa uhissa. Kolmas tavoite oli parantaa ja kehittää pelastusalan kustannustehokkuutta, koulutusjärjestelmää ja sopimuspalokuntajärjestelmää. Hanke oli yhteinen pelastuslaitosten ja sisäministeriön pelastusosaston kanssa, ja mukaan työryhmiin oli otettu myös sopimuspalokuntia, pelastustoimintaan osallistuvia viranomaisia sekä henkilöstöjärjestöjä. Hanke oli jaettu neljään osahankkeeseen, joita olivat lakihanke, yhteistoiminta pelastustoiminnassa ja poikkeusoloissa, pelastustoimen kehittäminen ja henkilöstö, talous ja tietojärjestelmät. (Pelastustoimen kehittämishanke 2015.)

Sisäministeriö asetti työryhmät 1.7.2016 14 työryhmää. Tätä päätöstä muutettiin viimeisimmän kerran 4.5.2017, jolloin päätettiin todeta hankkeen uusi organisointi, päivitettiin työryhmään nimetyt jäsenet ja perustettiin uusi työryhmä, viestintätyöryhmä. Uudistuksen työryhmistä mainittakoon pelastuslain uudistaminen -työryhmä, sopimuspalokuntatoiminnan edistäminen- työryhmä ja henkilöstötyöryhmä. Pelastuslain uudistamisen työryhmän tehtävänä oli päivittää pelastuslaki ja muut lait hankkeiden tuomien muutoksiin sopiviksi. Sopimuspalokuntatoiminnan edistämisen työryhmän tehtävistä mainittakoon tuen antaminen myöhemmin perustettavalle pelastustoimen koulutusjärjestelmää uudistavalle työryhmälle. Henkilöstötyöryhmän tehtävänä selvittää työsuhdeasioita, henkilöstöressurssien hallintaa ja talousarviosuunnittelu henkilöstökulujen osalta. (Pelastustoimen uudistuksen työryhmien päivitys 2017.)

3.2 Pelastustoimen sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittämishanke

Sisäministeriön pelastusosasto teetti vuonna 2014 selvityksen pelastustoimen sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmästä. Selvityksessä nousi esille, että sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän laatuvaatimukset sekä koulutuksen järjestämistavat tulisi määritellä tarkemmin. Koulutusta tulisi kehittää niin, että koulutus olisi osaamisvaatimukset täyttävää ja olisi selkeästi yhtenevää tutkinto-opetuksen kanssa. Täten sisäministeriö asetti 10.3.2015 ajalle 1.4.2015 - 31.12.2016 kehittämistyöryhmän käsittelemään selvityksen tuloksia ja tekemään tarvittavat muutosehdotukset liittyen koulutuksen ohjaukseen ja valvontaan sekä koulutuksen rahoituskysymyksiin. Samaan aikaan Pelastusopisto oli sisäministeriön tehtävänannosta asettanut 5.3.2015 ajalle 5.3. - 31.12.2015 oman Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän opetussuunnitelmatyöryhmän, jonka asialistalla oli henkilöstön osaamisvaatimukset ja koulutus. Pelastusopiston asettama työryhmä antoi esityksensä sisäministeriön pelastusosastolle 17.12.2015. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

Sisäministeriön kehittämistyöryhmä toi keskeisinä esityksinään, että Pelastusopisto vastaisi lakisääteisenä tehtävänä sopimuspalokuntahenkilöstön koulutuksesta ja siihen liittyvissä asioissa. Toiseksi pelastuslaitokset vastaisivat siitä, että henkilöstöllä on riittävä koulutus. Kolmanneksi sopimushenkilöstön kouluttajat olisivat Pelastusopiston hyväksymiä taikka kouluttamia henkilöitä. Neljänneksi sopimushenkilöstö rekisteröitäisiin toimintavalmiuden varmistamiseksi ja resurssien käytön suunnittelemiseksi. Lisäksi työryhmä esitti tarvittavia säädösmuutoksia Pelastuslain 379/2011 56 § Pelastuslaitoksen vastuu koulutuksesta, 57 § Pelastustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset ja 94 § Sopimuksen perusteella pelastustoimintaan osallistuvien henkilörekisteri sekä Valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta 407/2011 7 § Pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön ja sopimuspalokunnan henkilöstön kelpoisuus sekä lakiin Pelastusopistosta 607/2006 13 § Muu koulutus. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

Esityksien toteuttamiseksi työryhmä esitti, että koulutuksen ohjaus, valvonta ja järjestäminen toteutettaisiin niin, että sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustoimen toimintaa, Pelastusopisto vastaa sopimushenkilöstön opetussuunnitelmasta, opetusmateriaalista ja kouluttajakoulutuksesta, pelastuslaitokset vastaavat sopimushenkilöstön riittävästä koulutuksesta, pelastusalan järjestöt tuottavat sopimuspalokuntatoimintaa tukevaa opetusmateriaalia, antavat järjestökoulutusta ja toteuttavat sopimuksen perusteella sopimushenkilöstön koulutusta ja sopimuspalokunnat vastaisivat perehdyttämiskoulutuksesta ja sekä järjestävät viikkoharjoituksia pelastuslaitoksien ohjeiden mukaan. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

3.3 Esityksien perustelut

Työryhmä perusteli koulutustarpeiden ja tavoitteiden määrittelyssä sitä, että sopimushenkilöstön tarvitsema koulutus vaihtelee suuresti, minkä vuoksi koulutustavoitteet tulee arvioida tapauskohtaisesti. Arvioinnissa pelastuslaitos ja palokunta käyttäisivät apuna tilastoja ja tietoa palokunnan suorituksista tehtävien hoidossa. Arviointia tulisi tarkastella vuosittain ja koulutusta tulisi säädellä arvioinnin mukaan. Tämän arvion perusteella laaditaan yhteistyöpöytäkirja, johon molemmat osapuolet sitoutuvat. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

Työryhmän mielestä pelastustoimintaan osallistuvan sopimushenkilöstön koulutuksen pääajatus tulee olla osaaminen. Täten pelastustoiminnan peruskurssi tulee muotoilla uudelleen vastaamaan muuttuneita vaatimuksia. Lisäksi osaaminen tulee osoittaa näyttökokein kaikissa kurseissa. Samoin perehdytyksen toteuttamista tulisi kehittää selkeämmäksi. Opetusmenetelmät uudistettaisiin ja täten opetuksessa lisääntyä itseopiskelu tehtävien ja opetusvideoiden avulla sekä oman palokunnan antama ohjaus. Lisäksi sopimushenkilö voi hakea aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

3.4 Työryhmän esitys sopimushenkilöstön koulutuksesta

Sopimuspalokunnan miehistön peruskoulutus muodostuu pelastustoiminnan peruskurssin lisäksi savusukelluskurssista, alipäällystön yksikönjohtajakoulutuksesta ja päällystön sopimuspalokunnan päällikkökurssista tai sivutoimisen teollisuuspalopäällikön peruskurssista. Edellä mainittujen lisäksi voi sopimushenkilöstölle antaa muuta osaamista edistävää koulutusta ja tämä koulutus perustuu yhteistyöpöytäkirjassa sovittuihin osaamistarpeisiin. Tämä koulutus on esimerkiksi sammutus- ja pelastustekniikan sisältöihin kuuluvia kursseja pintapelastuksesta jälkivahinkojen torjuntaan, ensiapu- ja ensivastekoulutusta sekä turvallisuusviestinnän ja onnettomuuksien ehkäisyn asiasisältöjen koulutusta. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

Työryhmä totesi viikkoharjoitusten olevan enimmäkseen pakollisia harjoituksia. Näissä harjoituksissa tai muuna aikana voi suorittaa myös tarvittavia toimintakykytestejä savusukeltajille. Harjoitusohjelmaan vaikuttavat myös palokunnan yksilölliset tekijät kuten kalusto. Harjoitukseen pitää ohjeellisesti osallistua 25 - 40 kertaa vuodessa, vähimmäismääränä pidettäisiin 15 kertaa vuodessa. Hälytyskelpoisen sopimushenkilön kelpoisuuden tuottavan koulutuksen jälkeen henkilö voi osallistua muuhun osaamista edistävään koulutukseen. Sopimushenkilön siirtyessä toiseen palokuntaan on henkilön osaaminen arvioitava ja tarjottava mahdollisuus kouluttautua kyseisen palokunnan tehtäviin. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

Kelpoisuuden tuottaman koulutuksen kouluttajista, pätevyysvaatimuksista ja kouluttajakoulutuksesta työryhmä totesi, että kouluttajina voivat toimia Pelastusopiston kouluttamat taikka hyväksymät kouluttajat. Kouluttajat kirjataan rekisteriin ja rekisteriä ylläpitää Pelastusopisto. Kouluttajaksi hyväksyminen vaatii pelastustoimessa hankittua soveltuvaa koulutusta tai työkokemusta taikka molempia ja näyttökokeen suorittamista. Koulutusosoikeus on voimassa määräajan 3 - 5 vuotta, minkä jälkeen tulee koulutusosoikeus päivittää. Kouluttajakoulutuksen saanut voi toimia kouluttajana sopimushenkilöstön peruskursseilla. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

Koulutusten rekisteröinnistä työryhmä totesi, että pelastuslaitokset saavat pitää henkilökisteriä sopimushenkilöstöstä toimintavalmiuden varmistamisen ja resurssien käytön suunnittelun vuoksi. Rekisteriin kirjataan henkilön henkilötiedot ja pelastusalan koulutus. Pelastuslaitosten tulee kirjata PRONTO-tietokantaan tiedot sopimuspalokuntalaisten määrästä, ja edellä mainittu henkilöstökisteri toimii tietolähteenä tietojen kirjaamiseen. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

3.5 Työryhmän esityksien vaatimat säädösmuutokset

Työryhmä laati esitykset tarvittavista säädösmuutoksista. Pelastuslain 379/2017 56 § esitettiin muutettavaksi siten, että laissa on selkeä tulkinta siitä, mitä tarkoitetaan riittävällä koulutuksella ja kuka ohjeistaa koulutuksen sisällön. Pelastuslain 57 § esitettiin muutettavaksi niin, että laissa nyt mainittu riittävä koulutus tarkoittaa Pelastusopiston opetussuunnitelman mukaista koulutusta ja laissa mainittuun opetussuunnitelmien vahvistamisen lisäksi kirjataan Pelastusopiston tehtäväksi laatiminen, ylläpito ja kehittäminen. Pelastuslain 94 § esitettiin muutettavaksi niin, että pelastuslaitosten sopimushenkilöstön rekisteröinti on pakollista, jotta valtakunnallinen sopimushenkilöstön määrän tilastointi on mahdollista. Valtioneuvoston asetusta pelastustoimesta 407/2011 7 § esitettiin muutettavaksi nykyisen hierarkiaan perustuvien kurssien ja pätevyyksien sijasta sellaiseen muotoon, että sopimushenkilöstöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen peruskoulutus sekä muu osaamista edistävä koulutus, joka määritellään yhteistyösopimuksessa. Lakia Pelastusopistosta 607/2006 13 § esitettiin muutettavaksi niin, että lain pykälään kirjataan uusi momentti, jossa Pelastusopiston lakisääteiseksi tehtäväksi tulee sopimuspalokuntahenkilöstön opetussuunnitelmien laatiminen ja opetusmateriaalin tuottaminen, kouluttajakoulutus ja kouluttajarekisterin ylläpito. (Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen 2016.)

3.6 Pelastustoimen sopimushenkilöstökoulutuksen nykytilanne

Pelastusopisto on 1.1.2019 lähtien vastannut sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmästä. Koulutus perustuu uusiin opetussuunnitelmiin, jotka on laadittu kaikkiin lakisääteisiin kursseihin. Opetussuunnitelmien ja opetusmateriaalien lisäksi Pelastusopisto kouluttaa ja rekisteröi kaikki vastaavat kouluttajat. Vastaavan kouluttajan koulutusoikeudet ovat voimassa 3 vuotta. Siirtymäaika vanhoista opetussuunnitelmista on vuoteen 2022 saakka. Pelastusopiston koulutussuunnittelun tueksi perustettu kehittämisverkosto jatkaa toimintaansa ja sen asiantuntemusta hyödynnetään opetussuunnitelmien kehitystyössä. (Pelastusopisto 13.4.2019.)

3.7 Pelastusalan koulutuksen kehittämishanke

Sisäministeriön pelastusosasto asetti pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen ajalle 1.3.2017 - 28.2.2018. Kehittämishanke asetettiin hallituksen ohjelmalinjauksen mukaan, jonka tavoitteena oli, että pelastusalan koulutusalan kustannustehokkuutta sekä urapolkuja kehitettäisiin koulutusjärjestelmää uudistamalla. Kehittämishankkeen tavoitteena oli kuvata pelastusalan koulutuksen nykytila, selvittää toimintaympäristön muutoksien vaikutuksia koulutusrakenteeseen ja tehdä kehittämisesitykset. Kehittämishankkeesta rajattiin pois hätäkeskuspäivystäjäkoulutus. Täten hankkeen tehtäviksi muodostui arvioida ja ennakoida mahdollisia muutoksia ja niiden mahdollisia vaikutuksia pelastusalan koulutukseen, selvittää, miten pelastajatutkinto voisi antaa kelpoisuuden terveydenhuoltoalan ammattihenkilöksi ja tehdä esitys tutkinto-, lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittämisestä. (Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti 2018.)

Kehittämishankkeen esityksissä todettiin, että pelastusalan perustutkinnoissa tulee jatkossa olla ydinosa, joka antaa kaikille samat perusvalmiudet. Perustutkinnon yhteydessä opiskelija valitsee erilaisia osaamismoduuleja, jolloin opiskelija voi hankkia jonkin osaamisalueen erityisosaamista opiskeluaikana. Moduuleista voidaan muodostaa osaamiskokonaisuuksia, joista opiskelija saa erillisen todistuksen. Lisäksi opiskelija voi lisätä osaamistaan opiskelemalla eri yhteistyöoppilaitoksissa, ja nämä opinnot

hyväksiluettaisiin tutkintoon. Ehdotuksien tavoitteina on lisätä kehittyvillä työmarkkinoilla tarvittavaa erilaista osaamista. Koulutuksessa tulee myös jatkossa lisätä työelämälähtöisyyttä. (Pelastusalan koulutuksen kehittämishankeen työryhmäraportti 2018.)

Sisäministeriö päätti 16.11.2018 keskittää pelastusalan ammatillisen peruskoulutuksen kokonaan Pelastusopiston vastuulle ja peruuttaa Helsingin kaupungin pelastuskoulun koulutusoikeuden pelastaja- ja alipäällystötutkintojen osalta. Sisäministeriö linjasi myös koulutusjärjestelmän kehittämistä ensihoidon koulutuksen, sosiaali- ja terveydenhuollon tutkinnon suorittamisen, moduuliopetusmallin rakentamisen ja täydennyskoulutusvelvollisuuden osa-alueilta. (Pelastusopiston tiedote 12.12.2018.)

4 VAPAAEHTOINEN MAANPUOLUSTUSKOULUTUS VERRATTUNA SOPIMUSPALOKUNTAKOULUTUKSEEN

4.1 Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus

Vapaaehtoinen maanpuolustus kaikkine toimintoineen kuuluu puolustusministeriön toimialaan. Puolustusministeriö vastaa vapaaehtoisen sotilaallisen koulutuksen ohjaamisesta, valvonnasta ja kehittämisestä. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta on säädetty laki (556/2007), ja sen mukaan tarkoitus on edistää maanpuolustuskykyä ja -tahtoa. Lain säätämisen yhteydessä on tehty myös muihin lakeihin tarvittavat tarkennukset. Laissa säädetään esimerkiksi 29 § sitoumuksen sisällöstä ja sen tekemisestä sekä asetuksen 17 § vapaaehtoisen koulutuksen käytännön järjestämisestä. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä säädetään lain 3 luvussa, 6 § - 16 §. Valtioneuvosto on säätänyt myös asetuksen vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (1212/2007), jossa annetaan tarkennuksia lain 17, 29 ja 34 § pykäliin.

4.2 Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutustoiminta

Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) on julkisoikeudellinen yhdistys, joka toimii valtakunnallisena yhteistyöjärjestönä. Sen julkisena hallintotehtävänä on järjestää esimerkiksi vapaaehtoisen maanpuolustuksen sotilaallista koulutusta sekä sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta. MPK:lla on merkittävä rooli reservin kouluttajana, ja yhdistystä kehitetään tavoitteenaan vahvistaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen asemaa paikallispuolustuksessa ja virka-aputehtävissä. (Puolustusministeriö 2018.)

MPK:n koulutus jakautuu kolmeen eri osa-alueeseen:

- sotilaallinen koulutus
- sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus
- varautumis- ja turvallisuuskoulutus.

Sotilaallinen koulutus on Puolustusvoimien MPK:lta tilaamaa koulutusta. Tämä koulutus käsittää 1/3 MPK:n antamasta koulutuksesta. Sotilaallista koulutusta antavilta

kouluttajilta edellytetään Puolustusvoimien aluetoimiston päällikön myöntämää kouluttajaoikeutta. Kouluttajaksi hyväksytään Puolustusvoimien normit täyttävä kouluttaja. Sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus on MPK:n itse toteuttamaa koulutusta sijoitetuille tai sijoituskelpoisille reserviläisille. Varautumis- ja turvallisuuskoulutus on MPK:n tarjoamaa yleistä koulutusta Suomen kansalaisille. (Piiripäällikkö Jani Pikkaraisen sähköposti 11.9.2018.)

Normit määräytyvät Puolustusvoimien Pääesikunnan koulutusosaston antamasta määräyksestä Henkilövalinnat vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) mukaisiin tehtäviin. Suomen kansalaisen, joka toimii lain mukaisena vapaaehtoisten kouluttajana, antaa kirjallisen sitoumuksen Puolustusvoimille. Sitoumuksen antaneen palveluskelpoisuus tarkastetaan ja hänestä tehdään perusmuotoinen henkilöturvallisuusselvitys. Puolustusvoimat tekee yksipuolisen sitoutumisharkinnan, jossa tarkastellaan henkilön palveluskelpoisuus, henkilön kokonaisvaltainen toimintakyky, henkilön nuhteettomuus ja henkilön osaaminen. Päätös voi olla hyväksyvä tai hylkäävä, siihen ei voi hakea valittamalla muutosta. Annetun sitoumuksen voi perua henkilö itse omalla hakemuksella rauhan aikana tai sen voi perua Puolustusvoimat. (Pääesikunnan määräys HM799 2016.)

4.3 Kouluttajavaatimukset MPK:ssa

Kouluttajaksi hakeutuvalle tehdään selvitys, ettei henkilö ole syyllistynyt väkivalta-, huumausaine-, ampuma-ase-, omaisuus- tai seksuaalirikoksiin viimeisen viiden vuoden aikana. Puolustusvoimien aluetoimisto antaa tiedon kielteisestä päätöksestä MPK:n piiripäällikölle. Hyväksyntä koulutusoikeudesta Jani Pikkaraisen (11.9.2018) mainitsemille tasoille merkitään Puolustusvoimien tietojärjestelmään. Koulutusoikeus on voimassa 3 vuotta kerrallaan, ja sitä ei uusita, ellei kouluttaja ole kouluttanut kurseja kertaakaan kolmen vuoden aikana. Kouluttajaoikeuden tason määräytyminen menee koulutuksen mukaan. Tasolla 1 vaaditaan Reserviupseerikoulun kouluttajakurssin tai aselajikurssin hyväksytyt suorittaminen tai vastaavasti hyväksyttävästi MPK:n järjestämän kouluttaja- tai aselajikurssin suorittaminen ennen hyväksymistä kouluttajaksi. Tasolla 2 vaaditaan tason 1 kouluttajahyväksyntä, riittävä perehdyttävä koulutus ja näyttö osaamisesta sekä riittävä kouluttajakokemus. Tasolla 3 vaaditaan tason 2 kouluttajahyväksyntä, riittävä perehdyttävä koulutus ja näyttö laajassa

koulutustapahtumassa ja riittävä kouluttajakokemus harjoitusten johtajana useissa koulutuksissa. Kouluttajakokemuksena voidaan ottaa huomioon myös henkilön muualla saama kokemus ja osaaminen. Puolustusvoimien palveluksessa olleelle peruskoulutetulle ammattisotilaalle voi aluetoimiston päällikön päätöksellä myöntää tason 1 - 3 kouluttajaoikeus riittävän kouluttajakokemuksen perustella. (Pääesikunnan määräys HM799 2016.)

MPK:lla on käytössä kolme kouluttajatasoa Puolustusvoimien antaman määräyksen mukaan. Jokaiselle tasolle on omat koulutusohjelmat ja kokemusvaatimukset. Koulutusta järjestetään sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti. Lisäksi on erikoistavia kouluttajakoulutuksia valtakunnallisesti. Sotilaallisen koulutuksen osalta erikoistavat koulutukset ovat aselajikoulutusta, jonka toteuttaa Puolustusvoimat kertausharjoituksena. Kouluttajien osaamista selvitetään kaikista koulutustapahtumista kerättävällä palautelomakkeella. Kouluttajille on laadittu myös MPK:n toimesta laatuohjeisto, jota tulee noudattaa. Osa kursseista auditoidaan ja osasta kursseista kouluttajat tekevät itsearvioinnin. Sotilaallisessa koulutuksessa MPK:n laadunvarmistuksen lisäksi toteuttaa Puolustusvoimat itse auditointia osassa tilaamistaan koulutuksista. (Piiripäällikkö Jani Pikkaraisen sähköposti 11.9.2018.)

4.4 Vertailu yhtenäisyyksistä

MPK ja SPEK ry:n tavoitteet kehittämisen ja ohjauksen suhteen ovat yhtenevät (SPEK 2018). Molempien organisaatioiden tavoite on esimerkiksi vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä. MPK vastaa lain mukaan Suomessa vapaaehtoisen maanpuolustuksen koulutustoiminnan toteutuksesta ja on laatinut niille koulutussuunnitelmat. Sopimuspalokuntalaisten koulutuksen opetussuunnitelmat oli laatinut SPEK ry, ja ne oli vahvistanut pelastuslain (379/2011) 57 § mukaan Pelastusopisto. Täten opetus on molemmissa organisaatioissa juuri sellaista kuin alan johto haluaa, vaikkakin lainsäädännöllisesti asia on eri tavalla ohjeistettu ja toteutettu.

Vertailussa keskitytään viranomaistoimintaan kuuluvan sotilaalliseen koulutukseen ja sopimuspalokuntakoulutukseen, työssä ei huomioida MPK:n ja SPEK ry:n järjestämää muuta koulutusta. Sotilaskoulutus on Puolustusvoimien tilaamaa reserviläisten koulutusta. Sopimuspalokuntakoulutus taas oli ennen vuotta 2019 joko pelastuslaitoksen, alueellisen pelastusliiton tai SPEK alueyksikön toteuttamaa koulutusta, joka toteutettiin Pelastusopiston vahvistamaa opetussuunnitelmaa noudattaen.

Vapaaehtoisessa maanpuolustuksessa reserviläiset voivat toimia suoraan sotilastehtävässä sitoumuksella Puolustusvoimille, koska reserviläinen on saanut tarvittavan peruskoulutuksen varusmiespalveluksessa Puolustusvoimissa (Puolustusvoimat 2018.) Sopimuspalokuntalaisen on käytävä ensin sammutustyön kurssi toimiakseen pelastuslaitoksen tehtävässä ja oltava palokuntayhdistyksen jäsen tai kirjoitettava työsopimus pelastuslaitoksen kanssa (Asetus pelastustoimesta 407/2011). Toimiakseen siis vapaaehtoisena niin Puolustusvoimissa kuin pelastustoimessa vaaditaan tehtäviin jonkinlainen pohjakoulutus.

4.5 Vertailu eroavaisuuksista

Puolustusministeriö vastaa ja ohjaa vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta, kun taas sopimushenkilöstön koulutuksesta pelastustoimessa vastaavat alueelliset pelastuslaitokset. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta on säädetty oma laki, joka antaa tarkat määritelmät kattavasti kaikesta toiminnasta kuten vapaaehtoisten koulutuksesta. Sopimuspalokuntatoiminnasta ei ole säädetty omaa lakia vaan sen toiminta on määritelty pelastuslaissa (379/2011).

Maanpuolustuskoulutusyhdistys on valtakunnallinen vapaaehtoista maanpuolustusta koordinoiva julkisoikeudellinen yhdistys. Sen toiminta perustuu täten sille annettuun tehtävään lainsäädännöllisesti. Sopimuspalokuntapuolella vastaava organisaatio on ollut Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry, joka on siis vain rekisteröitynyt yhdistys, jolloin sen toimintaa ohjaa yhdistyslaki 503/1989 ja yhdistyksen säännöt. Tämä tarkoittaa siis sitä, että puolustusministeriö pystyy suoraan ohjaamaan vapaaehtoista maanpuolustustoimintaa, kun taas sisäministeriö ei ole voinut ohjata SPEK ry:n toimintaa, koska se on lainsäädännöllisesti katsottuna yksityisoikeudellinen toimija.

MPK vastaa lain mukaan Suomessa vapaaehtoisen maanpuolustuksen koulutustoiminnan toteutuksesta ja on laatinut niille koulutussuunnitelmat. Sopimuspalokuntalaisten koulutuksen opetussuunnitelmat oli laatinut SPEK ry, ja ne oli vahvistanut pelastuslain (379/2011) 57 § mukaan Pelastusopisto. Kuten jo aiemmin todettiin, vertailussa keskitytään viranomaistoimintaan kuuluvaa sotilaalliseen koulutukseen ja sopimuspalokuntakoulutukseen, joten työssä ei huomioida MPK:n ja SPEK ry:n järjestämää muuta koulutusta. Sotilaskoulutus on Puolustusvoimien tilaamaa reserviläisten koulutusta, sopimuspalokuntakoulutus on alueellisten pelastuslaitosten tilaamaa sopimuspalokuntalaisten koulutusta. Sotilaallisen koulutuksen kouluttajavaatimukset tulevat Puolustusvoimilta määräyksen mukaan. Sopimuspalokunnan koulutuksen kouluttajavaatimukset tulivat taas SPEK:ltä, eivät pelastuslaitokselta. Kun vertaillaan kurssinjohtajia organisaatioiden välillä, on huomattava, että sopimuspalokuntakoulutuksen kurssinjohtajalla oli vaatimuksena vähintään alipäälystötutkinto ja riittävä ammatillinen osaaminen aihealueesta sekä osallistuminen kurssinjohtajien opintopäiville. Sotilaallisen koulutuksen kurssinjohtaja eli tason 2 kouluttajalta vaaditaan selvästi enemmän näyttöä ja osaamista, mutta on huomioitavaa, että koulutettu ammattisotilas voidaan suoraan nimetä tason 1 - 3 kouluttajaksi aluetoimiston päätöksellä. Täten riittävällä osaamisella varustettu ammattisotilas pääsee kouluttajaksi näytön perusteella, jolloin häneltä vaaditaan vähemmän.

Sopimuspalokuntalaisten kouluttajien taustoja ei tarkistettu ennen, kuten vapaaehtoisen maanpuolustuksen kouluttajia. Nykyisin sopimuspalokuntalaisten kouluttajille tehdään suppea turvallisuusselvitys. Sopimuspalokuntien kouluttajat ovat pääsääntöisesti pelastuslaitoksella virassa olevia henkilöitä, jolloin henkilön taustat oli saatettu tarkastaa. Sopimuspalokuntalaisille suunnatuilla kursseilla laadunvarmistus perustui siihen, että kouluttajat olivat pelastusalan ammattilaisia, joilla on vankka osaaminen. SPEK oli tehnyt läheistä yhteistyötä Pelastusopiston kanssa opetussuunnitelmien laadinnassa ja palokuntakoulutustoimikunta oli aktiivisesti kehittänyt koulutusta ja sekä suorittanut valvontaa. Koulutuksen järjestäjiltä vaadittiin opetussuunnitelmien ja ohjeiden noudattamista. Koulutuksesta voitiin myös halutessaan kerätä palautetta. (Ohje koulutuksen järjestämisestä 2016.) MPK:n koulutuksessa taas kursseilta on kerättävä palaute, kurssien kouluttajien on noudatettava laatuohjetta ja osa kursseista auditoidaan.

Lisäksi sotilaallisessa koulutuksessa Puolustusvoimat voi auditoida koulutuksen kurssilla erikseen.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

KPMG toteutti 2014 sisäministeriön pelastusosastolle kokonais selvityksen pelastustoimen sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmästä (2014). Kyseinen selvitys ei kuitenkaan antanut selkeää kuvaa kouluttajien määrästä eikä koulutustaustasta. Tämän vuoksi päätettiin tehdä lisäselvityksiä ja käynnistettiin erilaisia hankkeita.

Tämä johti tutkimustarpeeseen ja tämän opinnäytetyön aloitukseen. Työ lähti liikkeelle keskustelutilaisuudesta sisäministeriön pelastusosaston erityisasiantuntija Jouni Pousin kanssa. Keskustelussa sain tutkimuksen lähtötiedot, joiden pohjalta laadin opinnäytetyösuunnitelman.

5.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmät valittiin tutkimuskysymysten pohjalta. Koska kaksi ensimmäistä kysymystä liittyivät kouluttajatilanteen selvittämisen tarpeeseen ja nykyisen kouluttajatilanteen kehittämiseen, oli tarpeellista tehdä kvalitatiivisten tutkimusten lisäksi kyselytutkimus. Näiden lisäksi kolmas tutkimuskysymys vaati vertailua maanpuolustuskoulutuksen ja sopimuspalokuntakoulutuksen välillä, joten haastattelin maanpuolustuskoulutustoiminnan asiantuntijaa.

5.2 Kyselytutkimuksen tekeminen pelastuslaitoksille

Kyselytutkimuksen kysymykset muodostettiin tutkimuskysymysten pohjalta kerätyn aineiston perusteella. Kyselytutkimuksen laadinnassa sain ohjeistusta myös työn ohjaajalta, sisäministeriön pelastusosaston erityisasiantuntijalta Jouni Pousilta sekä sopimushenkilöstön lakisääteisen koulutusjärjestelmän kehittämishankkeen projektipäälliköltä, Pelastusopiston vanhemmalta opettajalta Kirmo Savolaiselta.

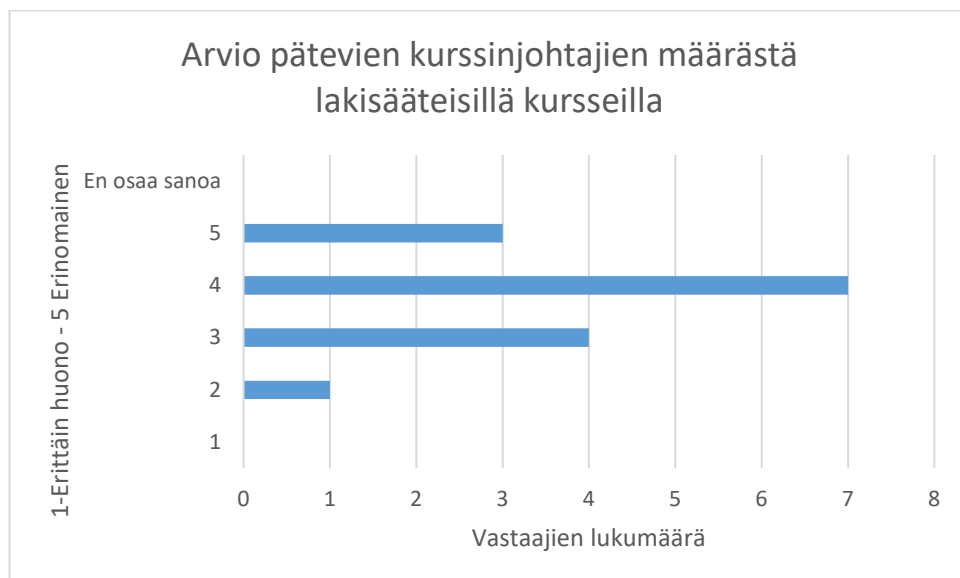
Kyselyn tarkoitus oli saada tietoa kurssinjohtajien riittävydestä sekä lakisääteisillä että muilla perus- ja täydennyskursseilla. Lisäksi haluttiin saada tietoa kurssien järjestämistavoista, kurssinjohtajien määrästä sekä koulutustaustasta. Lisäksi haluttiin saada tietoa, mikä koulutustausta on sopivin kouluttajalle, ja selvittää mielipiteitä kouluttajakoulutusuudistuksesta.

Kysely laadittiin Webropolilla. Ennen kyselyn lähettämistä pelastuslaitoksille toteutettiin muutamia testivastausarjoja sekä lähetettiin kysely työn ohjaajalle ja ohjaavalle opettajalle tarkastettavaksi. Tämän jälkeen lähetettiin kyselykutsu sähköpostilla. Yhteystietolähteenä käytettiin Pelastusopiston harjoitteluvastaavien yhteystietoja, koska moni harjoitteluvastaavista vastaa myös sopimushenkilöstön koulutusasioista.

5.3 Kyselytutkimuksen tulokset

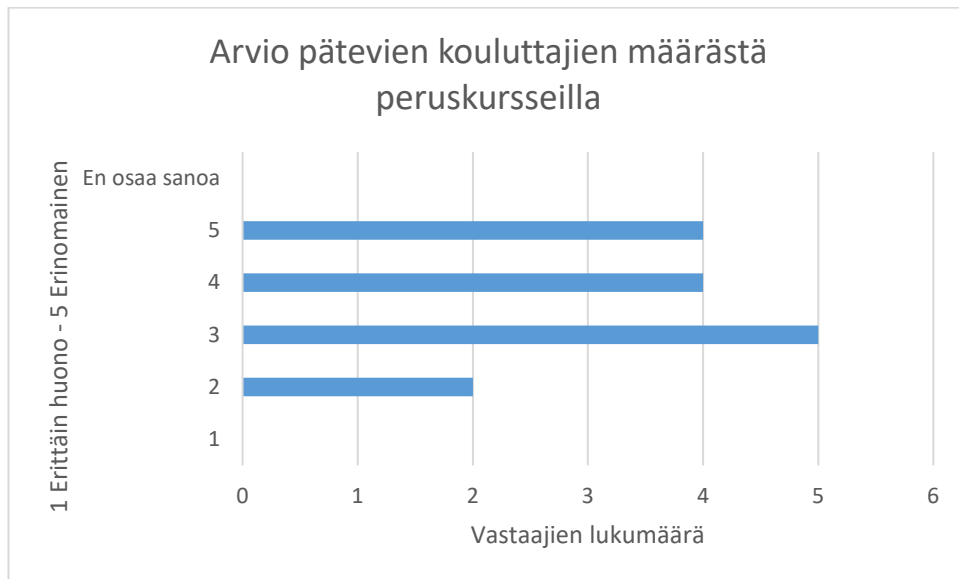
Kyselyyn vastasi määräajassa 22 pelastuslaitoksesta 15 pelastuslaitosta. Kysely lähetettiin 6.8.2018 ja vastauksia pyydettiin 24.8 mennessä. Muistutus kyselystä lähetettiin 27.8.2018 ja vastausaikaa pidennettiin 3.9.2018 saakka. Viimeinen muistutus kyselystä tehtiin 10.9.2018 ja vastausaikaa annettiin 14.9.2018 saakka. Tämän jälkeen oli saatu tarpeeksi vastauksia, että kyselyn tuloksista oli laadittavissa johtopäätöksiä.

Ensimmäisenä arvioitiin pelastuslaitosten toiminta-alueen kurssinjohtajien määrää lakisääteisten kurssien osalta. Vastausten perusteella voidaan todeta, että sopimushenkilöstön lakisääteisten kurssien kurssinjohtajien määrä koettiin hyväksi. Keskiarvoksi kyselyssä tuli 3,8 ja mediaani oli 4. (Kuva 1.)

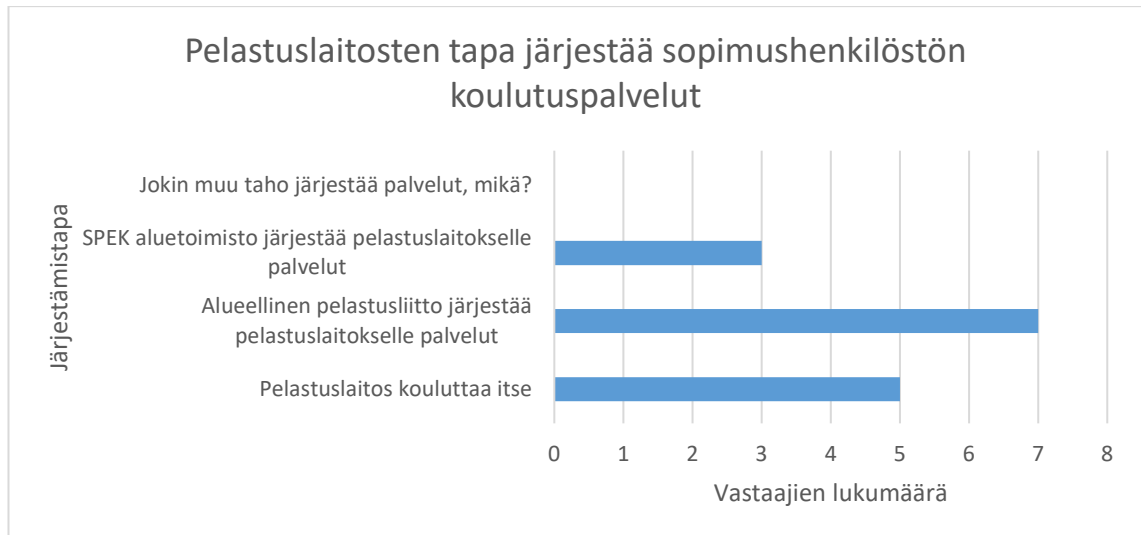
Kuva 1. Lakisääteisten kurssien kouluttajien määrän arviointi asteikoilla 1 - 5

Sopimushenkilöstön peruskurssien kouluttajien määrä arvioitiin myös hyväksi. Keskiarvoksi kysymyksessä tuli 3,67 ja mediaani oli 4. (Kuva 2.)

Kuva 2. Muiden peruskurssien kouluttajatilanteen arviointi

Seuraavaksi kartoitettiin koulutuksen järjestäjiä. 47 % vastaajista kertoi, että koulutuspalvelut sopimushenkilöstölle järjesti alueellinen pelastusliitto, 33 % vastaajista kertoi kouluttavansa sopimushenkilöstönsä itse, 20 % vastasi, että koulutuspalvelut sopimushenkilöstölle järjestää SPEK:n aluetoimisto. Huomioitavaa tässä kysymyksessä on se, että SPEK aluetoimistoja on 4: SPEK Etelä-Savo, SPEK Lappi, SPEK Pohjois-Suomi ja SPEK-Pohjanmaa-Österbotten. Kunkin toimipisteen tehtävänä on palvella alueensa pelastusliittoa. (SPEK 2018.) Täten ne voidaan laskea koulutuksen järjestäjissä alueellisiin pelastusliittoihin. Vastaajista Jokilaaksojen, Kainuun ja Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokset käyttivät aluetoimiston järjestämää koulutuspalvelua. (Kuva 3.)

Kuva 3. Lakisääteisten kurssien koulutuksen järjestäjät

Kyselyssä selvitettiin kurssinjohtajien tarkkaa määrää sopimushenkilöstön lakisääteisillä kursseilla. Kurssinjohtajien määrä oli sammutustyökurssin osalta keskimäärin 5 henkilöä, savusukelluskurssin osalta noin 5 henkilöä ja yksikönjohtajakurssilla 1 henkilö. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Lakisääteisten kurssinjohtajien määrä toiminta-alueella

	Sammutustyökurssin kurssinjohtajien henkilömäärä	Savusukelluskurssin kurssinjohtajien henkilömäärä	Yksikönjohtajakurssin kurssinjohtajien henkilömäärä
minimi	2,00	2,00	0,00
maksimi	10,00	8,00	5,00
keskiarvo	5,00	4,53	1,47
keskihajonta	2,50	1,96	1,31

Seuraavassa kysymyksessä selviteltiin kurssinjohtajien koulutustasoa. Lähtökohtina käytettiin Pelastusopiston tutkintoja. Taulukosta 2 voidaan todeta, että yleisin

koulutustausta oli alipäällystötutkinto, toiseksi yleisin pelastajatutkinto ja kolmanneksi yleisin palopäällystön insinööri AMK-tutkinto. Kysymyksessä selviteltiin myös muita koulutustaustoja. Kyselyyn vastanneiden keskuudesta löytyi erilaisia koulutustaustoja seuraavasti:

- Sairaanhoidtaja AMK, 12 henkilöä
- Ensihoitaja AMK, 3 henkilöä.

Lisäksi mainittiin 1 henkilö, jolla oli pitkä työkokemus pelastuslaitoksella sekä sopimuspalokuntatausta, 1 nimetty yksikönjohtaja ja 1 palokunnan päällikkö, jolla on pitkä kokemus kouluttajana.

Taulukossa 2 esitetään Pelastusopiston nykyisen tutkintokoulutuksen suorittaneet kurssinjohtajat. Palopäällystötutkinnon suorittaneita oli keskimäärin 3 henkilöä, alipäällystötutkinnon suorittaneita 3 henkilöä ja pelastajatutkinnon suorittaneita 3 henkilöä. Taulukossa 3 esitetään aikaisemman pelastusalan tai muun alan tutkintokoulutuksen suorittaneet kurssinjohtajat. Palopäällystökurssin suorittaneita oli keskimäärin 1 henkilö, palomieskurssin suorittaneita 1 henkilö, muun tutkinnon suorittaneita 1 henkilö ja muita pätevyyden omaava henkilöitä ei yhtäkään.

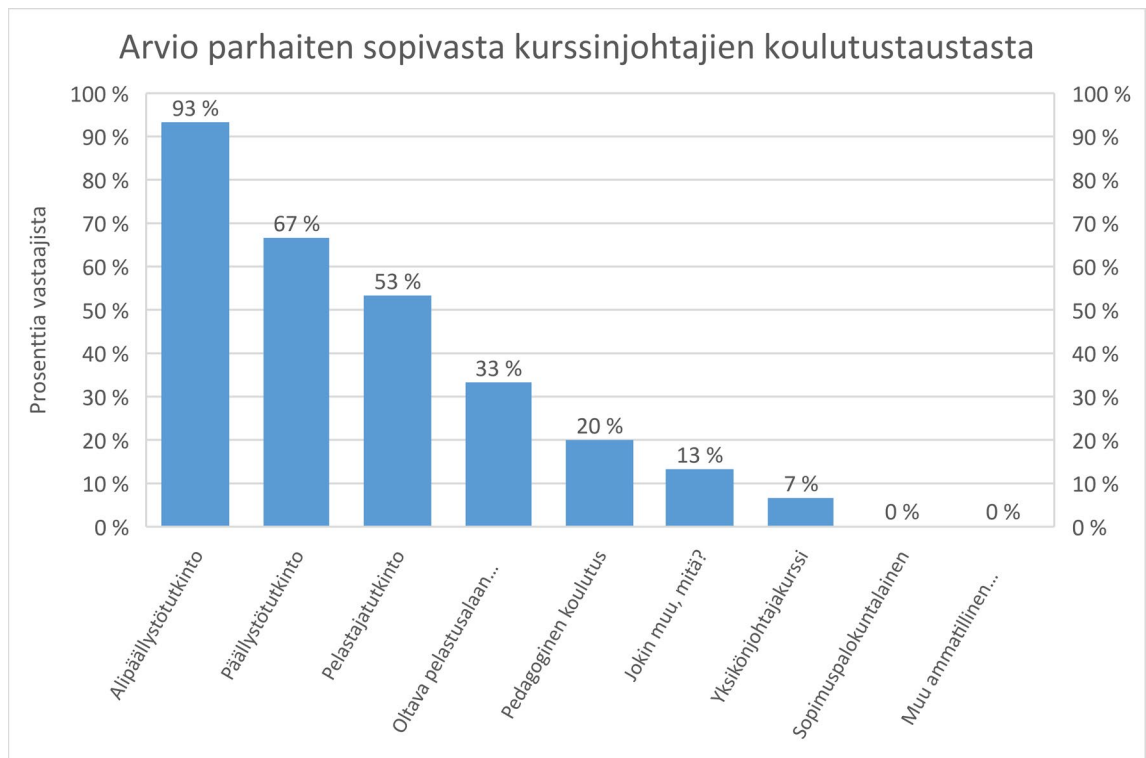
Taulukko 2. Pelastusopiston nykyisen tutkintokoulutuksen suorittaneet kurssinjohtajat

	Palopäällystön koulutusohjelma, Insinööri AMK	Alipäällystötutkinto	Pelastajatutkinto
minimi	0	1	0
maksimi	10	6	11
keskiarvo	2,87	3,2	3
keskihajonta	2,63	1,6	3,14

Taulukko 3. Aikaisempi pelastusalan tai muun alan koulutus kurssinjohtajilla

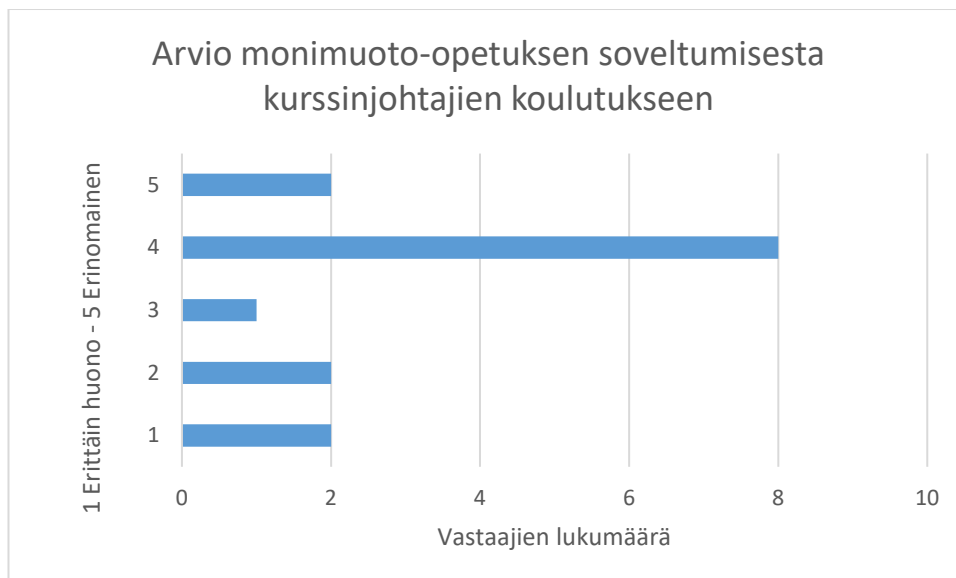
	Palopäällystökurs si	Palomieskurs si	Muu ammattilinen koulutus	Muu pätevyys
minimi	0	0	0	0
maksimi	3	2	5	1
keskiarvo	0,93	0,33	0,93	0,2
keskihajonta	1	0,6	1,39	0,4

Kyselyssä selvitettiin myös pelastuslaitosten mielipiteitä kouluttajakoulutuksen järjestämiseen liittyvissä asioissa. Ensimmäisessä kysymyksessä selvitettiin mielipidettä lakisääteisten kurssinjohtajien koulutustaustasta. Lähes kaikkien vastaajien mielestä paras koulutustausta olisi alipäällystötutkinto. 3 vastaajista toivoi mukaan pedagogista koulutusta ja 5 vastaajaa toivoi työkokemusta 4 - 5 vuotta. (Kuva 4.)

Kuva 4. Arvio parhaiten sopivasta kurssinjohtajien koulutustaustasta

Sitten pyydettiin mielipidearviota kurssinjohtajien koulutuksen toteutusta monimuoto-opetuksena, jossa koulutus sisältäisi 1 - 3 päivää lähiopetusta Pelastusopistolla sekä etäopetusta verkkoympäristössä. Valtaosa vastaajista totesi tämän opetustavan hyväksi. Vastauksien keskiarvoksi tuli 3,4 ja mediaaniksi 4.

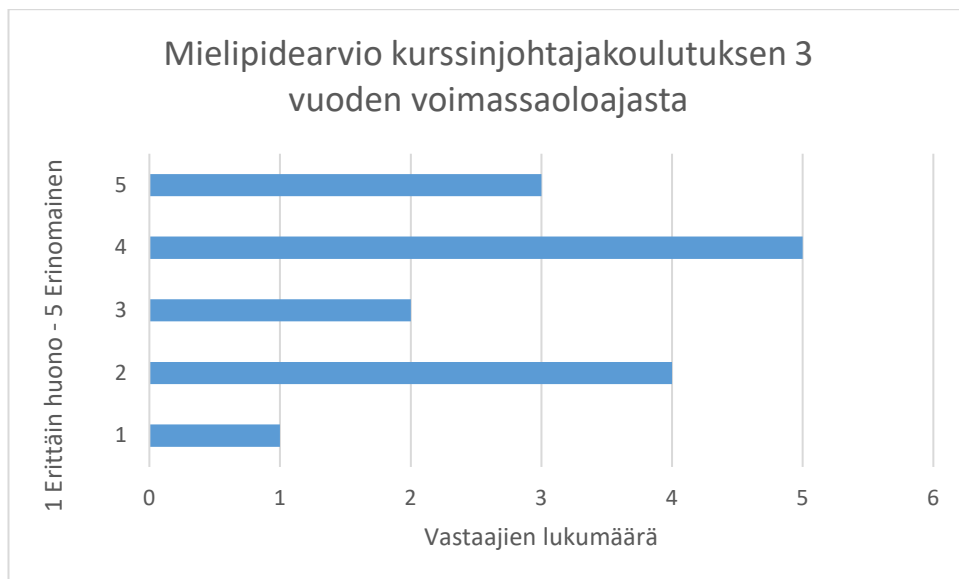
Kuva 5. Arvio monimuoto-opetuksen soveltumisesta kurssinjohtajien koulutukseen

Kysymyksen yhteydessä kerättiin myös kehitysehdotuksia kurssinjohtajakoulutuksesta. Alla on saatuja vastauksia:

- Soveltuvuus pitää jättää pelastuslaitoksen arvioitavaksi. Eli koulutus tulisi räätälöidä kouluttajan kokemuksen mukaiseksi. Mikäli kouluttajalla ylempi amk ja aineopettajan tutkinto, sen pitäisi riittää tähän tarkoitukseen ilman erillistä koulutusta.
- Kouluttajakoulutusta tarvitaan ja erityisesti kurssien koulutusmateriaalia tulee kehittää ja kurssin sisällön pitää olla yhtenevä valtakunnallisesti, kuitenkin niin että alueelliset erot voi huomioida
- Lähiopetuksen laajuus kurssin laajuuden mukaan, mutta voisi olla etelän miehille, vaikka Helsingin Oskessa, 1päivän takia ei ole järkevää lähteä Kuopioon, verkko-opetus välttämätöntä, 3 päivää lähiopetusta uusille kurssinjohtajille. 1 päivä kertauskoulutusta, mikäli tarpeen. Verkkoympäristöön tulee tehdä päivityksiä säännöllisesti, ei kolmen vuoden välein.

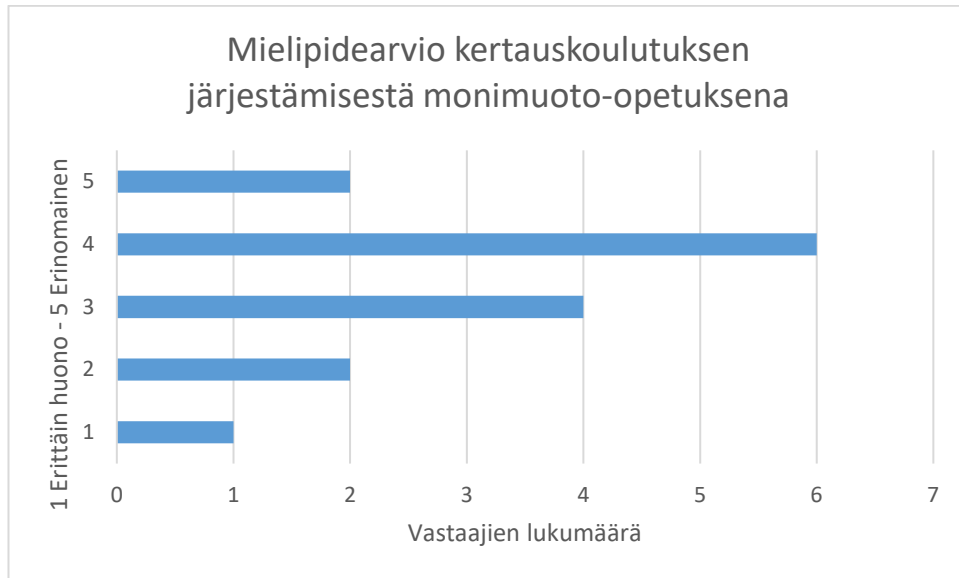
- Lähipäivä on hyvä verkostoitumiselle, sekä asioiden linjaamiselle valtakunnallisesti. Verkon yli toteutettava yksin opiskelu on hyvä nykytekniikan suomena. Kertaus koulutus tulee myös järjestää lähipäivinä osa, edellisten syiden vuoksi.

Seuraavassa kysymyksessä selviteltiin, mitä mieltä vastaajat olivat siitä, että kurssinjohtajakoulutuksen voimassaolo aika kesto olisi 3 vuotta. Vastaajista suurin osa arvioi voimassaolon kestoajan hyväksi. Arvioiden keskiarvoksi tuli 3,33 ja mediaaniksi 4. (Kuva 6.)

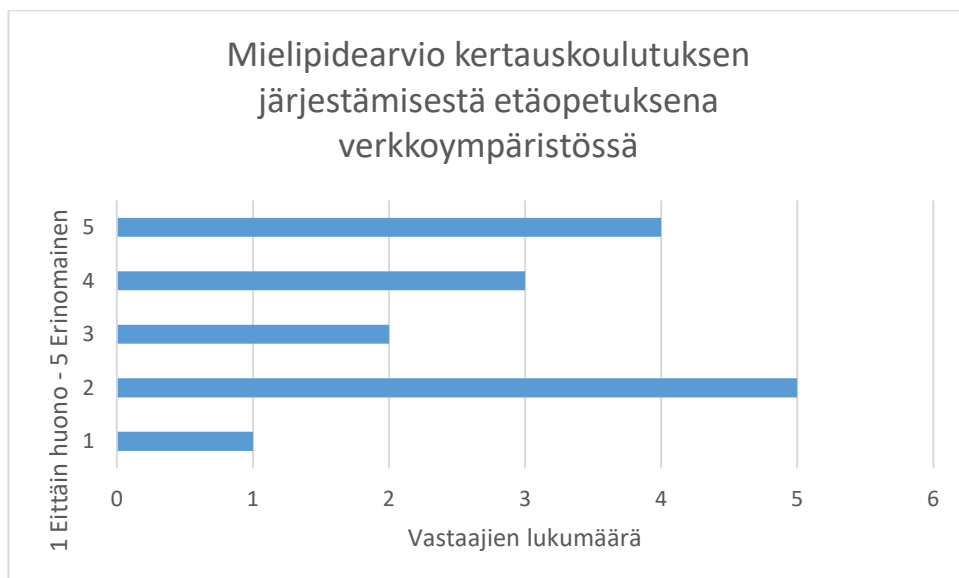
Kuva 6. Kurssinjohtajien pätevyysajan arviointi

Sitten selvitettiin kertauskoulutuksen järjestämistä monimuoto-opetuksena. Vastaajista suurin osa arvioi monimuoto-opetuksen hyväksi. Arvioiden keskiarvoksi tuli 3,4 ja mediaaniksi 4. (Kuva 7.)

Kuva 7. Kertauskoulutuksen monimuoto-opetustavan arviointi

Viimeisessä kysymyksessä kysyttiin vastaajien mielipidettä kertauskoulutuksen järjestämisestä verkkoympäristössä. Vastaajista valtaosa arvioi verkossa tapahtuvan kertauskoulutuksen hyväksi. Arvioiden keskiarvoksi tuli 3,3 ja mediaaniksi 3. (Kuva 8.)

Kuva 8. Kertauskoulutuksen järjestämistavan arviointi

6 TULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTI

6.1 Sopimuspalokuntien lakisääteisten kurssien kouluttajatilanne

Kyselytutkimuksen avulla saatiin selvitelyä 15 erilaisen pelastuslaitoksen kouluttajatilannetta kattavasti. Kyselyssä selviteltiin tarkasti kurssinjohtajien määrä lakisääteisillä kurseilla sekä suuntaa antavasti muiden peruskurssien osalta. Lakisääteisten kurssien osalta kurssinjohtajien määrä arvioitiin hyväksi. Kun taas kysyttiin kurssinjohtajien tarkkaa määrää sammutustyö-, savusukellus- ja yksikönjohtajakurssin suhteen, voidaan huomata, että tietyillä alueilla on todella vähän kurssinjohtajia. Verratessa kurssinjohtajien tarkkaa määrää kyselyn tuloksiin kurssinjohtajien riittävyyden arvioinnissa, ei yksikään vastaajista todennut tilannetta erittäin huonoksi. Vastaajista vain 1 oli todennut tilanteen huonoksi. Huolestuttavaa on, että 15 vastanneesta pelastuslaitoksessa 3 pelastuslaitoksella ei ollut yhtään kurssinjohtajaa yksikönjohtajakurssille.

Muiden peruskurssien osalta tilanne voidaan arvioida hyväksi, vastaajista yksikään ei kokenut tilannetta huonoksi. Kurssien järjestämistavoista voidaan huomioida, että 15 pelastuslaitoksesta 10 pelastuslaitosta hankkii koulutuspalvelut pelastusliitoilta tai SPEK:n aluetoimistoilta. Kurssinjohtajien koulutustaustoja tiedusteltaessa yleisin tutkinto oli alipäällystötutkinto, sen jälkeen pelastajatutkinto ja sitten päällystötutkinto. Pelastusalan ulkopuolisista tutkinnoista yleisin koulutustausta kurssinjohtajalla oli sairaanhoitaja AMK.

6.2 Kouluttajakoulutuksen kehitysnäkymät

Kouluttajakoulutuksen kehitystyötä on tehty aktiivisesti viime vuodet. Sisäministeriön pelastusosasto teetti 2014 selvityksen pelastustoimen sopimushenkilöstön koulutuksesta. Selvitys nosti esille selkeän tarpeen kehittää sopimushenkilöstön koulutusta. Selvityksen johdosta sisäministeriö asetti kehittämistyöryhmän selvittämään tutkimuksessa esille nousseita seikkoja ja laatimaan kehitysehdotuksen. Samaan aikaan sisäministeriö antoi Pelastusopistolle tehtäväksi selvittää sopimushenkilöstön osaamisvaatimukset ja koulutus. Kouluttajakoulutuksen kehitysnäkymiin selkeästi merkittävin asia oli työryhmän esitys siitä, että sopimushenkilöstön kouluttajat olisivat Pelastusopiston

hyväksymiä tai kouluttamia henkilöitä. Työryhmä totesi myös, että kouluttajat kirjattaisiin rekisteriin, heiltä vaadittaisiin joko soveltuvaa koulutusta tai riittävää työkokemusta sekä näyttökokeen suorittamista. Lisäksi koulutusosoikeus olisi vain määräajan voimassa.

Sisäministeriö tiedotti 5.5.2017 päätöksestään keskittää sopimuspalokuntalaisten koulutuksen kehittäminen Pelastusopistolle työryhmän esitykseen perustuen. Pelastusopiston tehtäviksi määritettiin 1.1.2019 alkaen sopimushenkilöstön opetussuunnitelman ylläpito- ja kehittämistyö, kouluttajakoulutus, kouluttajarekisterin ylläpito ja koulutusmateriaalin tuottaminen, päivittäminen ja tarjoaminen koulutuksiin. Samassa tiedotteessa kerrottiin myös Pelastusopiston johtamasta sopimuspalokuntakoulutuksen kehittämisverkostosta, joka perustettiin syksyllä 2017.

Pelastuslaitoksille suunnattu kyselytutkimus sisälsi kysymyksiä myös kouluttajakoulutuksen järjestämistavoista. Kurssinjohtajien sopivimman koulutustaustan tiedustelussa nousi vastaajien kesken selkeästi esille alipäällystötutkinto. Tämä vastaa selkeästi nykytilannetta, koska suurin osa nykyisistä kouluttajista on alipäällystötutkinnon suorittaneita. Kurssinjohtajien monimuoto-opetustapa sai vastaajilta hyvän vastaanoton, se näkyi myös avoimissa vastauksissa, joissa korostettiin koulutuksen tarvetta. Kurssinjohtajien pätevyyden voimassaolo 3 vuoden aikana todettiin keskimäärin hyväksi asiaksi, mutta vastauksissa näkyi selkeästi myös vastakkainasettelua. Kertauskoulutuksen järjestäminen pelkästään etäopetuksena herätti myös samaa vastakkainasettelua. Kertauskoulutuksen järjestäminen monimuotototeutuksena koettiin hyväksi ja vastaajista yli puolet oli vastannut kokevansa sen hyväksi, vastauksissa ei ollut enää nähtävissä vastakkainasettelua.

Pelastusopisto julkaisi 10.1.2019 Sopimushenkilöstön opetussuunnitelman vuodelle 2019. Opetussuunnitelma sisältää sopimushenkilöstön vastaavan kouluttajan opetussuunnitelman, joka vastaa sisällöltään pitkälti koulutusta tutkineen työryhmän esityksiä. Kyselytutkimuksessa esitettyjen kurssinjohtajien koulutusta koskevien kysymyksien perusteella voidaan todeta, että koulutus on muodoltaan toimintakentän näkemyksen mukainen. Täten voidaan todeta, että kouluttamisen ja kouluttajien toiminta kehittyi kentän vaatimusten mukaisesti ja tulevaisuuden näkymät ovat täten hyvät.

6.3 Maanpuolustuskoulutuksen ja sopimuspalokuntakoulutuksen vertailun tulokset

Vertailun tarkoituksena oli löytää eroavaisuuksia, jotka voisivat parantaa ja kehittää sopimuspalokuntien lakisääteistä koulutusta sekä kouluttajien että koulutustoiminnan osalta. Eroavaisuuksien lisäksi vertailussa nostettiin esille myös yhteneväisyydet.

Vertailussa nousi esille 12 asiaa, joista eroavaisuuksia oli 8. Eroavaisuuksista 4 oli lakiin ja asetuksiin perustuvia, 1 kurssinjohtajan osaamisvaatimukseen, 1 taustojen selvittämiseen ja 1 laadun varmistaminen.

Maanpuolustuskoulutuksen ja sopimuspalokuntakoulutuksen selkein eroavuus on lainsäädännön erot. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettu laki 556/2007 antaa selkeän lainsäädännöllisen ohjauksen maanpuolustuskoulutukselle ja -toiminnalle. Sopimuspalokuntatoimintaa- ja koulutusta ohjaa pelastuslaki 379/2011, mutta se ohjaa myös pelastustoimen viranomaistoimintaa. Jos sopimuspalokunnan toiminnasta säädettäisiin oma laki, voitaisiin sillä ohjata hyvin selkeästi sopimuspalokuntatoimintaa ja -koulutusta. Samassa olisi hyvä myös säädellä vapaaehtoista pelastustoimintaa, jolloin pelastustoimintaan osallistuvat muut vapaaehtoiset toimisivat halutulla tavalla ja nauttivat lain suomaan turvaa paljon nykyistä selkeämmin. Sopimuspalokuntatoiminta on yhtä merkittävä tehtävä kuin vapaaehtoinen maanpuolustuskin yhteiskunnan turvallisuuden suhteen, joten sekin puhuu oman lain puolesta.

Muut esille nousseet eroavaisuudet ovat muuttuneet ja yhdenmukaistuneet 1.1.2019, kun sopimushenkilöstön koulutus siirtyi Pelastusopistolle. Kurssinjohtajien osaamisvaatimukset tulevat jatkossa Pelastusopistolta, jota ohjaa sisäministeriö, kouluttajien taustat tarkastetaan ja koulutuksen laatua seurataan huomattavasti kattavammin kuin ennen.

7 POHDINTA

7.1 Tutkimustulosten hyödyntäminen

Tutkimus oli tilattu työ ja sen tavoitteena oli selvittää sopimushenkilöstön kurssinjohtajien ja kouluttajien määrää, sekä siitä mitä tulevaisuuden kehitysnäkymiä kurssinjohtajilla on ja mitä mieltä pelastuslaitokset olivat tulevasta kurssinjohtajien koulutuksesta. Edellä mainitut asiat selvitettiin kirjallisuuskatsauksen jälkeen laaditulla kyselytutkimuksella. Lisäksi tilaaja halusi saada tietoa hyvistä käytänteistä maanpuolustustoiminnan puolelta.

Kyselytutkimus valmistui syksyllä 2018, tulokset toimitettiin suoraan sopimuspalokuntakoulutuksen kehittämisverkostolle sekä työn tilaajalle. Tuloksia hyödynnettiin ennen opetussuunnitelmien julkaisua.

Maanpuolustuskoulutuksen ja sopimuspalokuntakoulutuksen vertailu oli mielekästä. Sotilaallinen maanpuolustus ja pelastustoiminta ovat molemmat lakisääteisiä viranomaistehtäviä, joissa tehtäviä hoitaa niin vakituinen henkilöstö kuin sopimushenkilöstö ja vapaaehtoishenkilöstö. Vertailun tuloksia on helppo hyödyntää kehittämisverkoston toimesta.

7.2 Työn tavoitteiden saavuttaminen

Opinnäytetyössä päätavoitteena oli saada selville sopimuspalokuntakoulutuksen kouluttajatilanne, tutkia mitkä ovat sopimushenkilöstön koulutuksen kouluttajakoulutuksen tulevaisuuden näkymät, sekä tutkia ja vertailla vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ja sopimuspalokuntakoulutuksen kouluttajiin liittyviä asioita.

Tutkimuskyselyssä saatiin vastaukset 15 pelastuslaitokselta, Vastauksien ansiosta saatiin hyvä kuva koko maan kouluttajatilanteesta. Tässä siis päästiin hyvin tavoitteeseen. Kyselytutkimuksessa saatiin myös selviteltyä työelämän edustajien mielipiteitä uudesta kurssinjohtajakoulutusmallista. Tämä oli varmasti hyödyllistä tietoa koulutusuudistusta valmistelleille.

Kouluttajakoulutuksen tulevaisuuden näkymiä tarkasteltiin pääasiassa kirjallisista lähteistä. Viimeisten vuosien aikana on ollut käynnissä paljon erilaisia hankkeita, joilla

on ollut vaikutuksia sopimuspalokuntatoimintaan ja sopimushenkilöstön koulutukseen. Tässä opinnäytetyössä käytiin läpi kaikki hankkeet ja kerättiin niistä tietoa, miten ne vaikuttavat kouluttajakoulutukseen. Kyselytutkimuksessa oli muutamia kysymyksiä, jotka antoivat vertailukohtaa tiedon analysointiin ja tutkimustulosten saantiin. Täten tavoite toteutui.

Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ja sopimuspalokuntakoulutuksen kouluttajakoulutuksen vertailulla haettiin hyviä käytänteitä sopimuspalokuntakoulutukseen ja mielestäni näitä löytyikin. Tässä selkeästi olisi jatkotutkimukselle tilausta, koska esille nousi paljon asioita, joita olisi mielekästä tutkia.

7.3 Oppimiskokemukset

Opinnäytetyön tekeminen sopimuspalokuntien toimintaan liittyen oli minulle hyvin mielekästä, koska olen toiminut pitkään sopimuspalokuntalaisena. Opinnäytetyötä tehdessäni oma kokemus oli hyödyksi. Opin kuitenkin paljon uutta työn tekemisen aikana niin sopimuspalokuntatoiminnasta ja sen henkilöstön koulutuksesta, pelastuslaitosten roolista koulutuksessa, Pelastusopiston roolista alan oppilaitoksena kuin sisäministeriön pelastusosaston sekä valtioneuvoston roolista valtakunnallisessa ohjauksessa.

Opinnäytetyö on ollut toistaiseksi suurin kirjallinen työ, jonka olen tehnyt. Opinnäytetyöprosessin läpivieminen on ollut valaisevaa. Suuren kirjallisen työn laatiminen vaatii tarkkaa suunnittelua, aikataulujen laatimista, pitkäjänteisyyttä sekä paljon kovaa työtä. Suurin haaste työn tekemisen aikana on ollut opiskelun, työn ja oman elämän tasapainossa pitäminen. Tästä haasteesta kuitenkin selvittiin ja työ valmistui.

Pelastusalan päällystön työtehtäviin kuuluu hyvin olennaisesti asiantuntijana toimiminen. Opinnäytetyön tekeminen valmensi erittäin hyvin tuohon tehtävään. Asiantuntijan onnistuakseen työssään hallita hyvin tiedon etsinnän menetelmät ja osata etsiä tiedon valtamerestä oikeat asiat ja koostaa niistä vastaus.

LÄHTEET

Asetus pelastustoimesta 407/2011.

Asetus vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta 1212/2007.

KPMG OY, Sisäministeriön pelastusosasto. Kokonaisselvitys pelastustoimen sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmästä. www-lähde. http://www.pelastustoimi.fi/download/54040_Vapaaehtoisten_ja_sopimuspalokuntalaisten_koulutusjarjestelman_kokonaisselvi.pdf?4b1229350f5bd488

Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta 556/2007

Ohje koulutuksen järjestämisestä 2016. Suomen Pelastusalan keskusjärjestö. Marraskuu 2016.

Pelastuslaki 379/2011.

Pelastusopisto, Pelastustoimen sopimushenkilöstökoulutus. www-lähde. <https://www.pelastusopisto.fi/pelastustoimen-sopimushenkilostokoulutus>. 13.4.2019

Pelastusopiston tiedote, Pelastusopiston kuulumiset lukukauden lopussa. www-lähde. <http://www.emaileri.fi/g/1/253963/0/0/4208/1484/8>. 12.12.2018.

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankeen työryhmäraportti. Sisäministeriö. 26.2.2018

Pelastustoimen kehittämishanke. Asettamispäätös. Sisäministeriön päätös, SM061:00/2015, SMDno-2015-2070., 15.12.2015

Pelastustoimen uudistuksen työryhmien päivitys. Päätös. Sisäministeriön päätös, SM17175200, SMDno-2015-2070. 4.5.2017.

Pelastustoimintaan osallistuvan vapaaehtois- ja sopimushenkilöstön opetussuunnitelma 2013. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. 10.12.2013. Helsinki.

Pelastuslaitosten sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen. Työryhmän muistio. Sisäministeriö, SMDno-2015-82. 30.12.2016

Piiripäällikkö Jani Pikkaraisen (MPK Pohjanmaa) Sähköpostikeskustelu. 11.9.2018

Puolustusministeriö, vapaaehtoinen maanpuolustus. 2018. www-lähde. https://www.defmin.fi/tehtavat_ja_toiminta/puolustuspolitiikka/vapaaehtoinen_maanpuolustus

Pääesikunnan määräys, koulutusosasto. 2016. Henkilövalinnat vapaaehtoisesta maanpuoluksesta annetun lain (556/2007) mukaisiin tehtäviin. HM799.

Sisäministeriö, Sopimuspalokuntalaisten koulutuksen kehittäminen keskitetään Pelastusopistolle. 5.5.2017. www-lähde. https://intermin.fi/artikkeli/-/asset_publisher/sopimuspalokuntalaisten-koulutuksen-kehittaminen-keskitetaan-pelastusopistolle

SPEK, alueellinen toiminta 2018. www-lähde. <http://www.spek.fi/Suomeksi/SPEK/Alueellinen-toiminta>. 5.10.2018

SPEK, Organisaatio. www-lähde. <http://www.spek.fi/Suomeksi/SPEK/Organisaatio>. 10.10.2018.

Yhdistyslaki 503/1989.